

Arees i àries

Un tema de morfologia sobre el qual s'ha insistit bastant és el dels mots catalans –noms i, especialment, adjetius– acabats en i corresponents a mots del castellà acabats en eo. A formes del castellà com són «idóneo», «igneo» i «óseo», no corresponden, en català, «idòneu», «igneu» i «ósseu» sinó, més simplement, idoni, igni i ossi.

La forma del femení –quan es tracta d'adjectius– d'aquests mots acabats en s'obté, d'acord amb la norma general, afegint una a al masculí, la qual, com que representa una nova sílaba, transforma el mot pla en esdrúixol, cosa que comporta la inscripció d'un accent gràfic a la sílaba tònica: simultani, simultània; lacti, lèctia; violaci, violàcia. I, per tant, a les paraules esdrúixoles del castellà acabades en ea, corresponen, generalment, paraules del català acabades en ia.

Es, sens dubte, a causa de la divulgació que s'ha fet d'aquesta noció, concretada més especialment en mots del castellà com són «aérea», «calcárea», «corpórea», «arbórea», «espúrea» o «purpúrea», als quals corresponen, en català, aèria, calcària, corpòria, arbòria, espúria i purpúria; que algunes vegades aquesta correspondència es vol aplicar també a aquells escassos, podriem dir comptats, mots que no pertanyen a aquesta sèrie, és a dir, que tenen una formació diferent. Tenim anotats, si més no, els termes àrea i el seu compost hectàrea, que són, aquests si, mots esdrúixols acabats –correctament– en ea. Cal resistir, doncs, la temptació de voler assimilar aquests dos noms de mesures als que constitueixen la sèrie de què ens hem ocupat. El plural, que és potser on més es vacilla, el formen segons la norma general, és a dir, canviant la a final en es: arees i hectàrees. sense que, com en el cas de marea, odissea, idea, etc., hagi de fer angúnia l'escriptura de la coincidència ee. Cal notar que al costat de les formes àrea i arees –Una àrea poc extensa. Deu arees de terreny de sembradura– tenim les formes aria (fem de ari i composició musical) i àries: La raca ària. Les àries més boniques del seu repertori.